

Hợp tác Phát triển Việt - Đức

Cùng với nền kinh tế - Cho nền kinh tế

Đào tạo nghề tại Việt Nam

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

GDVT

Xuất bản:

Chương trình Đổi mới Đào tạo nghề Việt Nam

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Tầng 2, nhà số 1

ngõ 17, phố Tạ Quang Bửu

Hà Nội

Việt Nam

T +84 4 397 46 571/-2

F +84 4 397 46 570

I www.giz.de

I www.tvet-vietnam.org

Finanziert durch

BMZ

Bundesministerium für
wirtschaftliche Zusammenarbeit
und Entwicklung

Chịu trách nhiệm xuất bản: TS. Horst Sommer

Tác giả: Gabriele Rzepka

Ảnh: Nguyễn Công Tráng, Hà Nội / Ralf Bäcker, version-foto.de

Thiết kế: Mariette Junk, WARENFORM, Berlin

Nơi và năm xuất bản: Hà Nội, Tháng 5, 2012

Mục lục

Đào tạo lao động kỹ thuật đáp ứng nhu cầu của thị trường thế giới4

Phụ thuộc lẫn nhau6

Hợp tác phát triển Việt – Đức về Đào tạo nghề 16

Dễ dàng với tay nghề kỹ thuật cao..... 18

Một cuộc đổi vai thành công 27

Hướng tới tương lai 33

Hợp tác Kinh tế..... 38

Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức (GIZ) 41

Đào tạo lao động kỹ thuật đáp ứng nhu cầu của thị trường thế giới

Đào tạo nghề ở Việt Nam: cùng với nền kinh tế - cho nền kinh tế

Việt Nam đặt cho mình mục tiêu phấn đấu cho đến năm 2020, về cơ bản, trở thành một nước công nghiệp phát triển. Để đạt được mục tiêu này, nền kinh tế cần phải có một lực lượng công nhân lành nghề, được đào tạo bài bản, bởi chỉ có như vậy, các sản phẩm của Việt Nam mới có thể cạnh tranh được trên trường quốc tế. Cho đến nay khoảng 70% số học sinh tốt nghiệp các cơ sở đào tạo nghề ở Việt Nam có được việc làm. Tuy nhiên những việc làm này thường chỉ được trả lương thấp, lý do là vì trình độ đào tạo không đáp ứng được yêu cầu của các doanh nghiệp. Chương trình đào tạo quá thiên về lý thuyết, không định hướng theo các tiêu chuẩn của nghề. Nhiều giáo viên dạy nghề thiếu kinh nghiệm thực tiễn, trang bị máy móc, thiết bị ở phần lớn các trường dạy nghề còn thiếu hoặc không sử dụng được. Tổng cục trưởng Tổng cục dạy nghề Việt Nam, TS Nguyễn Tiến Dũng quyết tâm thay đổi tình hình này: “Hiện tại, chúng tôi đang triển khai chiến lược dạy nghề mới cho giai đoạn 2011 – 2020. Việc nâng cao chất lượng dạy nghề sẽ giúp các học sinh học nghề sau khi tốt nghiệp đáp ứng được các yêu cầu cao của từng vị trí làm việc. Vấn đề then chốt ở đây là phải nâng cao năng lực thực tiễn của các giáo viên dạy nghề, để họ có thể truyền thụ cho học sinh các kỹ thuật của các

ngành công nghiệp. Ngoài ra chúng tôi dự định trang bị cho các trường dạy nghề các thiết bị, máy móc gần với với thực tiễn của các ngành công nghiệp. Bởi chỉ khi các học sinh học nghề được học tập bên các máy móc mà sau này họ sẽ vận hành trong thực tiễn, thì họ mới có thể đảm đương được những công việc với yêu cầu chuyên môn cao”.

Chương trình đào tạo hiện thời chưa quan tâm đầy đủ tới yêu cầu của các doanh nghiệp về trình độ của công nhân. Tuy nhiên tình hình này sẽ phải được thay đổi. Với việc xây dựng bộ tiêu chuẩn nghề đầu tiên thì một bước đi quan trọng đã được thực hiện. Trên cơ sở đó sẽ đưa ra những yêu cầu đối với việc đào tạo nghề. TS. Dũng nói về dự định tương lai “Mục tiêu của chúng tôi là cùng với các doanh nghiệp xây dựng bộ tiêu chuẩn nghề cho từng ngành đào tạo. Trong tương lai, các bộ tiêu chuẩn nghề này sẽ được thông qua bởi một hội đồng độc lập”. Đối với một số nghề, Việt Nam sẽ áp dụng tiêu chuẩn quốc tế, để người lao động có được cơ hội việc làm trên thị trường thế giới. Đối với một số nhóm nghề khác sẽ áp dụng các tiêu chuẩn quốc gia hoặc tiêu chuẩn của khu vực, các kỳ thi cũng sẽ được thực hiện theo các tiêu

TS. Nguyễn Tiến Dũng
Tổng cục trưởng
Tổng cục Dạy nghề Việt Nam

chuẩn này. Một trong những việc quan trọng nhất là phải đưa các doanh nghiệp cùng vào cuộc. Làm như vậy sẽ không chỉ thích ứng được nội dung đào tạo theo thực tiễn nghề nghiệp mà còn có thể dễ dàng thuyết phục các doanh nghiệp đảm nhận một phần trong quy trình đào tạo. “Chúng tôi phải làm cho các doanh nghiệp thấy rõ lợi ích cũng như trách nhiệm của họ đối với công tác đào tạo nghề. Như vậy học sinh học nghề sẽ có cơ hội được học một phần chương trình đào tạo trực tiếp tại các doanh nghiệp. Điều này sẽ giúp giảm gánh nặng cho các trường dạy nghề và đồng thời cung cấp cho học sinh học nghề một cái nhìn cụ thể vào thực tiễn của doanh nghiệp”, TS Dũng cho biết.

Khối lượng công việc mà Việt Nam đặt ra cho mình rất lớn. Quốc gia

này mong muốn phát triển mạng lưới các trường dạy nghề, bao gồm các cơ sở hoạt động theo các tiêu chuẩn quốc gia, khu vực và quốc tế. Các giáo viên sẽ được tham dự các khóa bồi dưỡng chuyên môn, để có khả năng giảng dạy những nội dung hiện đại cho học sinh. TS. Dũng nhấn mạnh: “Chúng tôi cố gắng để đến 2015 xây dựng được về cơ bản hệ thống chuẩn kỹ năng cho từng nghề. Hệ thống này bao gồm cả chương trình đào tạo do các cơ sở dạy nghề xây dựng và tài liệu giảng dạy cho từng nghề”.

Cuối cùng thì các học sinh học nghề sẽ phải tham dự một kỳ thi tốt nghiệp. Chỉ khi chất lượng của kỳ thi này được các doanh nghiệp ở Việt Nam và ở những nơi khác trên thế giới công nhận và đánh giá tích cực, thì các học sinh tốt nghiệp mới có cơ hội tìm được

việc làm tốt. Về điểm này, TS Dũng cho biết: “Chúng tôi sẽ xây dựng ba trung tâm khu vực với nhiệm vụ kiểm tra các tiêu chuẩn và quy trình hoạt động của các trường dạy nghề. Ngoài ra sẽ xây dựng các trung tâm khảo thí với chức năng đánh giá trình độ nghề của các học sinh tốt nghiệp các trường dạy nghề”.

Việt Nam đặt cho mình những mục tiêu lớn, khối lượng công việc cần làm trước mắt còn rất nhiều. Mặc dầu vậy, những bước đi đầu tiên đã được thực hiện với sự hỗ trợ Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức (GIZ) được Bộ Hợp tác và Phát triển Kinh tế Liên bang Đức (BMZ) ủy nhiệm. GIZ đang cùng với các đối tác của mình đưa những mục tiêu khác trong lĩnh vực dạy nghề ở Việt Nam trở thành hiện thực.

TS. Horst Sommer
Điều phối viên lĩnh vực ưu tiên về
Đào tạo nghề

Phụ thuộc lẫn nhau

Về sự phối hợp giữa ngành đào tạo và các doanh nghiệp

Ý nghĩa của công tác đào tạo nghề là ở chỗ đào tạo con người cho thị trường lao động và nhằm đáp ứng nhu cầu của các doanh nghiệp. Vì tiềm năng tăng trưởng và tạo việc làm lớn nhất nằm trong khu vực kinh tế tư nhân, nên sự hợp tác của tất cả những ai có trách nhiệm trong lĩnh vực đào tạo nghề cũng như trong ngành kinh tế là một sự bắt buộc. Ông Horst Sommer, Giám đốc Chương trình Đối mới Đào tạo nghề tại Việt Nam mô tả các mối liên quan và những sự phụ thuộc lẫn nhau, những điều không chỉ đúng ở nước Đức mà cũng hoàn toàn đúng đối với Việt Nam và phần còn lại của thế giới.

Ông nói sự hợp tác với doanh nghiệp là một sự bắt buộc. Vậy ông đang đề cập đến những hình thái hợp tác nào vậy?

Sommer: Ở đây chúng ta đề cập đến nhiều khía cạnh. Một mặt là các doanh nghiệp Việt Nam phải vào cuộc, khi các cán bộ chức năng của nhà nước soạn thảo các chính sách và chiến lược của ngành đào tạo nghề. Chính nền doanh nghiệp là bên cần đưa ra các quy định các tiêu chuẩn nghề nghiệp, tức là các yêu cầu về chất lượng của lực lượng chuyên môn. Vì rằng chỉ có các doanh nghiệp, những người sử dụng lao động, mới biết rõ những yêu cầu họ đặt ra cho đội ngũ chuyên môn trong thực tiễn

Đào tạo tại Cty WIHA, Thái Nguyên

Sản xuất Mercedes-Benz
tại Việt Nam
TP. Hồ Chí Minh

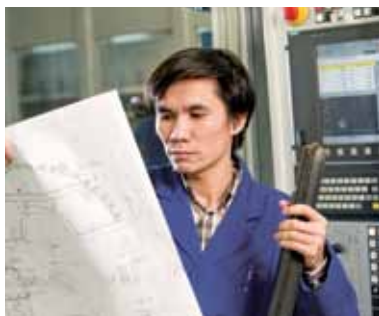

sản xuất ở các xí nghiệp như thế nào. Quan trọng là các doanh nghiệp phải cung cấp cho những người học nghề cơ hội học tập trong thực tiễn sản xuất kinh doanh của xí nghiệp và tham gia về mặt tài chính vào quá trình đào tạo nghề. Doanh nghiệp cũng cần hiện diện trong các kỳ thi cử và kiểm tra cấp chứng chỉ. Nếu như doanh nghiệp đã đặt ra các tiêu chuẩn thì họ cũng phải tích cực tham gia các kỳ thi. Đó là cách làm quyết định để đạt được sự công nhận quá trình đào tạo. Một khía cạnh khác, các đơn vị đào tạo tư nhân trong nước cũng là một đối tác quan trọng đối với doanh nghiệp trong công tác đào tạo nghề. Cuối cùng còn có thể tính đến các cơ sở đào tạo và giáo dục quốc tế, nơi ít nhiều kiến thức kinh nghiệm của họ có thể được áp dụng để đưa vào thị trường.

Vì sao ông phải định nghĩa tiêu chuẩn nghề nghiệp? Điều đó nói lên cái gì?

Sommer: Mới cách đây không lâu các giáo sư và các nhà chức trách đã thảo ra các chương trình đào tạo nghề. Trong đó các yêu cầu thật sự của các doanh nghiệp đối với lực lượng chuyên môn là không đầy đủ. Cùng với các doanh nghiệp, các cán bộ của ngành đào tạo nghề đang định nghĩa; một công nhân chuyên nghiệp của một nghề nhất định phải đảm nhiệm được các nhiệm vụ gì trong một nhà máy? người đó phải có những khả năng gì và những hiểu biết gì? Đó là một cái tương tự như

Giáo viên được đào tạo tại
Cơ quan Đào tạo nghề và Xã hội
Châu Âu (EBG),
Magdeburg (phải)

Trường CD Công nghiệp Việt - Đức,
Thái Nguyên

Nguyễn Tiến Anh, cựu sinh viên tốt nghiệp Trường CĐ Công nghiệp Việt - Đức, Thái Nguyên (ảnh trái)

“bức tranh nghề nghiệp” ở Đức, ở đây chúng tôi gọi là tiêu chuẩn nghề nghiệp. Như đã nêu, trong quá trình này các doanh nghiệp tức là những người “tiếp nhận” những học sinh tốt nghiệp các trường dạy nghề đóng một vai trò quan trọng. Chương trình giảng dạy mới sẽ giúp mô tả con đường đi tới đích, nó sẽ là công cụ hữu hiệu giúp các giáo viên hướng dẫn học sinh nhằm hoàn thành các tiêu chuẩn nghề nghiệp. Chỉ khi nào các doanh nghiệp tham gia vào quá trình xác định các tiêu chuẩn nghề nghiệp, thể hiện rõ ràng và chuyển tải đầy đủ các nhu cầu của mình vào đó, thì các cơ sở đào tạo nghề nghiệp mới có khả năng đào tạo đúng theo nhu cầu thị trường lao động. Và chỉ như thế nền kinh tế mới chấp nhận giá trị của công tác đào tạo.

Làm thế nào để các cơ sở đào tạo có thể thuyết phục các doanh nghiệp rằng các học sinh tốt nghiệp có đủ khả năng để đáp ứng đầy đủ các yêu cầu công việc sản xuất hàng ngày?

Sommer: Điều này đưa chúng ta bước vào lĩnh vực kiểm tra và cấp chứng chỉ rồi. Ở Việt Nam hàng năm có chừng nửa triệu người tìm việc trên thị trường lao động. Chính phủ cũng có những chủ trương hỗ trợ cho 100.000 lao động trong số này để họ có thể tìm kiếm các công việc có trình độ chuyên môn cao hơn ở nước ngoài. Để đạt được điều này chúng ta cần đến một hệ thống kiểm tra và cấp chứng chỉ công nhận rộng rãi trong nước và quốc tế. Cho đến nay chưa có một cơ sở nào đảm nhận công việc này. Vì thế chúng tôi cộng tác với các phòng ban, bao gồm cả phòng ngoại thương. Dựa trên các tiêu chuẩn nghề nghiệp và có tham khảo các tiêu chuẩn kiểm tra của Đức, các phòng ban này sẽ nghiệm thu kết quả kiểm tra của các khóa đào. Chứng chỉ do ngành công nghiệp của Đức cấp thì sẽ loại trừ được những nghi ngại xoay quanh vấn đề chất lượng đào tạo.

AN TOÀN LÀ BẠN!

Trường CD Công nghiệp Việt - Đức,
Thái Nguyên

Trường CĐ Công nghiệp
Việt - Đức, Thái Nguyên

Liệu điều đó có phải là giải pháp cho tất cả ngành nghề đào tạo ở Việt Nam không?

Sommer: Không phải, đây chỉ là một giải pháp hỗ trợ trung hạn mà qua đó các doanh nghiệp trong nước cũng như nước ngoài có thể yên tâm về trình độ của học sinh tốt nghiệp. Đồng thời một hệ thống kiểm tra của Phòng Thương mại và Công nghiệp (IHK) hoặc Phòng Ngoại thương (AHK) sẽ tác động vào các cơ sở đào tạo. Các học viên ra trường của họ chỉ được đánh giá là tốt, nếu như các cơ sở này vượt qua được kỳ kiểm tra. Mặt khác các đồng nghiệp Việt Nam trong các cơ quan như IHK sẽ nắm được kỳ kiểm tra diễn ra như thế nào. Họ sẽ nhận ra rằng ban giám khảo gồm toàn những đại diện của các phòng ban, tức của lĩnh vực kinh tế liên quan. Đồng thời từng bước phải xây dựng hệ thống thi cử và kiểm tra bao quát cho toàn bộ hệ thống đào tạo nghề.

Liệu Việt Nam có quan tâm tới quá trình quốc tế hóa loại này không?

Sommer: Có chứ! Chính phủ đã quyết định là đối với một số ngành nghề cốt lõi có chọn lọc thì phải áp dụng tiêu chuẩn nghề nghiệp và thi cử quốc tế. Đối với các ngành nghề khác thì sẽ có các tiêu chuẩn phù hợp với yêu cầu của khu vực, sao cho những người

tốt nghiệp với trình độ nghề nghiệp của mình có thể đáp ứng tốt trên toàn bộ lãnh thổ Châu Á. Về lâu về dài sẽ nỗ lực để đạt được các chứng chỉ được công nhận rộng rãi trên toàn Châu Á, điều này cũng nhằm tăng thêm khả năng di chuyển của người lao động trên lãnh thổ Châu Á.

Hồi đầu ông có nói các doanh nghiệp có trách nhiệm trong việc đào tạo thực hành. Ở đây ông muốn chỉ chính xác về điều gì?

Sommer: Người ta chỉ có thể học một nghề tốt nhất ở trong xí nghiệp, tại chỗ làm việc tương lai của mình. Đối với chúng tôi - những người Đức, thì không ai hình dung khác về việc này. 70% công việc đào tạo bên chúng tôi được thực hiện trong xí nghiệp và các xí nghiệp này cũng là người đóng góp phần lớn các chi phí cho việc đào tạo nghề. Nhưng ở đây thì điều đó còn hoàn toàn xa lạ và vì những lý do văn hóa nên cũng khó áp dụng hình thức đào tạo này ngay được. Bởi thế, trước hết chúng ta phải tìm cách đưa thực tế lao động, sản xuất vào trường học.

...còn các doanh nghiệp thì sao?

Sommer: Các trường dạy nghề sẽ tích cực đến các xí nghiệp, những nơi có thể thực tập nhiều hơn. Điều

này nghe có vẻ ít ỏi, nhưng đó là một sự khởi đầu đầy hứa hẹn. Điều này không phải chỉ đúng đối với học sinh mà cả với giáo viên, bởi phần lớn các giáo viên cũng không hiểu về thực tế sản xuất trong xí nghiệp. Người ta có thể nói nhiều về điều này và viết ra những công trình nghiên cứu thú vị. Các ví dụ thường có tính thuyết phục cao hơn cả. Vì thế chúng tôi đã có quan hệ đối tác phát triển với cơ sở sản xuất như: Công ty TNHH Wiha của Đức tại Việt Nam. Doanh nghiệp này đã tiếp nhận giáo viên của trường nghề vào cơ sở trong một số ngày. Qua đây, họ lĩnh hội được thật tế là sau này các học trò của họ sẽ làm việc trong những môi trường như thế nào và họ phải có khả năng gì. Ngoài ra, các giáo viên còn dạy cho một số công nhân lành nghề của Wiha về những đề tài thuộc công việc giảng dạy của mình. Nhờ đó họ có thể truyền đạt cho các thực tập sinh và những học sinh mới nhập học các kiến thức chuyên môn một cách tốt hơn. Chắc là đã có những trường nghề hợp tác một cách chặt chẽ với các công ty quốc tế. Họ nhận được các tài liệu đào tạo của các doanh nghiệp và gửi học trò của mình tới đó để thực tập trong ba tháng. Vừa qua, đã có những doanh nghiệp đòi hỏi một phần chi phí cho học sinh. Đó là điều chưa thành thông lệ ở Việt Nam. Thật ra, ở Việt Nam, khi là người học việc phải trả chi phí đào tạo, nghĩa là không nhận được gì hết. Chúng tôi đang cố gắng hoạt động để tạo ra các mô hình thí điểm, để rồi đem phổ cập rộng rãi về chủ đề các doanh nghiệp có thể đóng góp vào công tác đào tạo thực hành như thế nào và các trường dạy nghề được gì khi đưa học sinh học nghề vào học trong các doanh nghiệp.

Ông có nhìn thấy khả năng hợp tác với các doanh nghiệp Đức hoặc các doanh nghiệp quốc tế khác không?

Sommer: Việc đó chúng tôi đã làm. Tôi đã đề cập tới trường hợp Wiha. Ngoài ra có Cơ quan Đào tạo nghề và Xã hội Châu Âu (EBG) có trụ sở ở Magdeburg thông qua quan hệ đối tác phát triển với GIZ đã nỗ lực và thâm nhập được vào thị trường Việt Nam. Nền kinh tế hiện đang tìm kiếm lao động lành nghề, được đào tạo tốt trong lĩnh vực CNC. Các trường dạy nghề thiếu chất xám nên chưa thể đáp ứng được nhu cầu của thị trường. Vì vậy EBG trước hết đã đào tạo lực lượng giáo viên Việt Nam trên các máy công cụ cổ điển và trên cơ sở này chuyển sang máy CNC. Các chuyên gia Đức làm hướng dẫn viên hỗ trợ các giáo viên này tổ chức các lớp huấn luyện nâng cao trình độ giành cho các giáo viên khác và cả lực lượng chuyên môn của các xí nghiệp. Các trường này giờ đây tổ chức các khóa đào tạo nâng cao cho các doanh nghiệp. Qua đó nhà trường không những có thêm nguồn tài chính mà còn cải thiện đáng kể hình ảnh của mình. Các học sinh cũng có được nhiều lợi ích do được học từ những giáo viên có trình độ cao hơn. Hiện giờ ngày càng có nhiều trường học và doanh nghiệp quan tâm tới các khóa đào tạo nâng cao do EBG tổ chức tại Việt Nam. Hình mẫu mà GIZ đã áp dụng chứng minh được sức sống của mình.

Trường CĐ Công nghiệp
Việt - Đức, Thái Nguyên

Một giáo viên được
đào tạo tại Magdeburg,
hiện đang dạy tại
Trường CĐN Vĩnh Phúc

Hợp tác phát triển Việt – Đức về Đào tạo nghề

"Trained in Vietnam" có nghĩa là đào tạo nghề có chất lượng cao và theo nhu cầu ở Việt nam. Đây là mục tiêu của sự hợp tác song phương giữa Đức và Việt nam nhằm cải thiện công tác dạy nghề.

Để đạt mục tiêu này, Bộ Hợp tác và Phát triển Kinh tế Liên bang (BMZ) hỗ trợ nỗ lực cải cách của Việt nam trên nhiều phương diện khác nhau. Cùng với các đối tác Việt nam đã tiến hành một chương trình Đào tạo nghề khá toàn diện, bên cạnh tư vấn về chính sách dạy nghề còn có sự hỗ trợ một số cơ quan nghiên cứu về dạy nghề nhằm cải thiện chất lượng Đào tạo nghề. Các chuyên gia Đức và Việt nam hợp tác chặt chẽ với nhau trong sự nghiệp cải cách Đào tạo nghề. Với sự thu hút giới kinh tế cùng tham gia, các bên phối hợp với nhau trong việc xây dựng và thực hiện các

phương án quy hoạch Đào tạo nghề hướng tới thực tiễn, xây dựng cơ chế thi cử và chế độ tài chính bền vững phục vụ công tác Đào tạo nghề.

Hợp tác kỹ thuật và Hợp tác tài chính tập trung vào việc hỗ trợ các cơ sở Đào tạo nghề ở những nghề thuộc các lĩnh vực kinh tế phát triển năng động. Trong đó hợp tác chặt chẽ với các ngành kinh tế nhằm thực hiện bồi dưỡng nâng cao trình độ sát với thực tế cho giáo viên dạy nghề cũng như cho đội ngũ quản lý nhà trường, áp dụng triển khai chương trình đào tạo và bồi dưỡng nâng cao, hiện đại hóa trang thiết bị nhằm tạo các điều kiện cần thiết để đào tạo và bồi dưỡng luôn sát với nhu cầu thực tế.

Ông Trần Xuân Hưởng,
Phó giám đốc
Cty TNHH Vạn Xuân,
Thái Nguyên

Dễ dàng với tay nghề kỹ thuật cao

Công nhân lành nghề Việt nam với chuyên môn kỹ thuật Đức

Dung dịch dầu bôi trơn mũi khoan chảy thành dòng xuống một thỏi kim loại. Trong dòng dung dịch xối xả đó hiện lên đầu mũi phay lắp lách, nó kiên nhẫn lấn dần, lấn dần từng micromet để rồi tạo nên hình dáng của sản phẩm. Đứng bên cạnh cỗ máy CNC khổng lồ kỹ sư Vũ Cường làm việc tại Công ty TNHH Vạn Xuân ở Thái Nguyên trông thật bé nhỏ. Nhưng anh và các đồng nghiệp của mình vận hành thành thạo cỗ máy công nghệ cao này. Họ hết sức thành thạo với công việc của mình. Cách đây một năm, anh và 9 đồng nghiệp khác đã tham gia một khóa bồi dưỡng về CNC – tại một trường dạy nghề trên địa bàn.

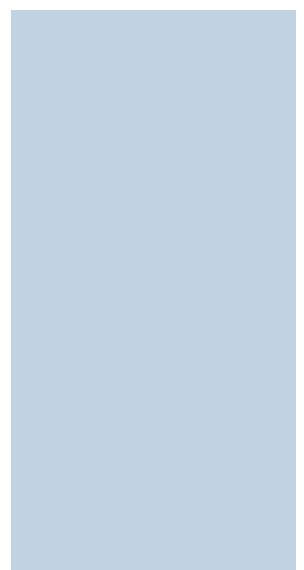
Vũ Cường,
Kỹ sư vận hành tại Cty Vạn Xuân,
Thái Nguyên

Tại Trường CĐ Công nghiệp Việt - Đức,
Thái Nguyên

Giáo viên được đào tạo tại
Cơ quan Đào tạo nghề
và Xã hội Châu Âu (EBG),
Magdeburg

Kỹ sư Cường đã làm việc tại nhà máy tám năm nay và đã tiếp xúc với công nghệ - CNC khoảng năm năm. Nhà cung cấp máy - CNC đã tiến hành hướng dẫn sử dụng máy trong thời gian là 4 tuần sau khi lắp đặt, tất cả chỉ có vậy. Anh Cường cho biết: “Trước kia chúng tôi chỉ biết ấn nút để vận hành máy, còn lập trình, bảo dưỡng, sửa chữa những sai sót và cả quá trình vận hành, khả năng của chúng tôi cũng rất hạn chế”. Công nhân viên của Vạn Xuân đã theo khóa bồi dưỡng ở trường dạy nghề tám tháng chủ yếu vào những ngày cuối tuần. Họ học đọc cho đúng bản vẽ kỹ thuật quốc tế, lập trình cho máy CNC, họ học cách chọn đúng các loại công cụ và học cách sửa chữa những hỏng hóc nhỏ trong quá trình vận hành máy. Sản phẩm mà mỗi người trong số họ làm ra là kết quả khóa bồi dưỡng nâng cao tay nghề của họ. Anh Cường kể thêm: “Chúng tôi phải học cách đo thật chính xác kích cỡ, hình dáng của mẫu sản phẩm, ghi lại các kết quả và so sánh với nhiệm vụ được giao thể hiện trên bản vẽ. Đây là cách chúng tôi học để bảo đảm sản phẩm luôn đạt chất lượng cao.”

Đối với ông Trần Văn Hường, Phó giám đốc công ty Vạn Xuân thì việc đầu tư cho khóa bồi dưỡng này đúng là quý như vàng. Chất lượng các công cụ và khuôn mẫu đã được cải thiện rõ rệt, tỷ lệ phế phẩm giảm gần 25%, số lượng thành phẩm tăng vọt đó là niềm vui của nhà doanh nghiệp. Ông Xuân tỏ ra rất lạc quan: “Tôi không thể ngờ qua khóa tập huấn anh chị em lại có thể tiến bộ đến như thế, kết quả khóa tập huấn hết sức tích cực. Nếu tiếp tục có những khóa bồi dưỡng như thế này, tôi nhất định sẽ cử thêm nhiều anh chị em khác đến tham dự”.

Trường dạy nghề là Trung tâm huấn luyện kỹ năng

Cách đây ba năm ông Nguyễn Đức Sinh, Phó hiệu trưởng Trường CĐ Công nghiệp Việt – ĐứcThái Nguyên, không dám mơ các giáo viên của trường lại có thể thực sự đã trở thành chuyên gia về CNC. Việc dẫn đến khóa bồi dưỡng kiến thức này là sự hợp tác với Cơ quan Đào tạo nghề và Xã hội Châu Âu (EBG) ở Magdeburg. Trong chương trình phát triển đối tác, GIZ và EBG đã đề xuất tập huấn cho giảng viên Việt nam về sử dụng máy CNC sát với điều kiện thực tế. Chuyên gia CNC của Đức trong nhiều tháng đã truyền bá kiến thức, kinh nghiệm của mình cho các giảng viên Việt nam.

Ngoài ra, tám giảng viên xuất sắc nhất còn được tham dự một khóa bồi dưỡng chuyên sâu ở Đức. Họ đã trau dồi kiến thức của mình về nghề cắt gọt kim loại và vận hành máy CNC. Trở về nước, họ sử dụng tư liệu dạy và học của EBG để bồi dưỡng lại cho các đồng nghiệp của mình.

Nhu cầu của các doanh nghiệp đối với các học viên tốt nghiệp trường nghề am hiểu kỹ thuật, xử dụng máy móc hiện đại một cách thành thạo ngày một tăng. Điều quan trọng đối với những học sinh ra trường trong tương lai là họ phải biết cách vận hành máy móc, thiết bị. “Ngày nay trường chúng tôi đã dành được uy tín với các doanh nghiệp, 70% học sinh sau khi ra trường có ngay việc làm, số còn lại thì chậm hơn. Ngoài ra, các nhà máy còn cấp kinh phí để công nhân của họ tham dự các khóa bồi dưỡng

Dương Đình Trinh (giáo viên) và
Vũ Tiến Vương (học sinh)
tại Trường CD Công nghiệp
Việt - Đức, Thái Nguyên

do nhà trường tổ chức", ông Sinh cho biết. Các doanh nghiệp đánh giá cao việc các công nhân lành nghề, cũng như các học sinh tốt nghiệp trường nghề có chứng chỉ CNC do EBG cấp. Chứng chỉ này thể hiện niềm tin đối với khả năng của các học sinh cũng như những công nhân tham dự các khóa học bổ sung do nhà trường tổ chức. Lãnh đạo nhà trường đã cử 05 giáo viên của trường tham dự khóa bồi dưỡng nghề. Một trong số 05 giáo viên này là thầy Dương Đình Trinh, sau khóa học thầy Trinh đã thay đổi hoàn toàn giờ giảng bài trên lớp của mình: "Trước kia chúng tôi chủ yếu truyền bá kiến thức lý thuyết cho học sinh, việc thực hành trên máy chỉ chiếm một thời lượng nhất định. Ngày nay các em học ngay tại xưởng và toàn bộ nội dung về lý thuyết các em có thể thực hành ngay bên máy CNC". Đầu tiên phải biết đọc một cách chính xác các bản vẽ kỹ thuật tiếp theo là lập trình rồi đến vận hành

máy và cuối cùng là kiểm tra chất lượng. Học sinh học ở bên máy và vận hành máy, họ phải biết cách chỉnh sửa những sai sót và phải am hiểu xuyên suốt toàn bộ quá trình. Bên cạnh các nội dung về kỹ thuật trong suốt một năm bồi dưỡng nghiệp vụ thầy Trinh còn học thêm cả về phương pháp sư phạm thông qua EBG. "Chúng tôi để học viên tự trau dồi kiến thức, một hình thức học tương tác. Nhưng điều cốt lõi là học viên bồi dưỡng kiến thức trực tiếp ngay bên cỗ máy." Kết quả khóa bồi dưỡng này không chỉ có lợi đối với lực lượng công nhân chuyên nghiệp làm việc trong các nhà máy mà cả đối với các em học sinh". Thầy Trinh cho biết.

Vũ Tiến Vương bắt đầu bước vào năm học thứ ba đã tìm hiểu, khám phá những bí mật trong việc vận hành, sử dụng máy CNC. Trước đó Vương đã luyện tập với những loại máy công cụ truyền thống, nay Vương làm quen với điều khiển số

có sự hỗ trợ của máy tính. "Chúng tôi được tiếp xúc thỏa thích với máy CNC và tha hồ luyện tập, thử nghiệm. Lập trình vẫn là điều phức tạp nhất, để nắm được lập trình trước hết tôi phải đọc được bản vẽ một cách thành thạo và am hiểu cả quá trình. Song tôi nghĩ điều này cũng không phải là quá khó". Trong thâm tâm chàng trai này có một ước nguyện, đó là trong tương lai sẽ được làm việc tại một nhà máy chuyên sản xuất những bộ phận máy móc phức tạp và Vương muốn đảm nhận phần lập trình, làm sao để có thể mỗi giờ sản xuất được nhiều sản phẩm và qua đó kiếm được tiền.

Cái nhìn của nhà doanh nghiệp:

Chương trình Giáo dục và Dạy nghề Châu Âu phối hợp với Cơ quan Đào tạo nghề và Xã hội Châu Âu (EBC) cung cấp dịch vụ dạy nghề liên xí nghiệp dành cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ. Từ 3 năm nay, còn có một trường dạy nghề tư nhân thuộc EBC dành cho học sinh học nghề và các nhà máy. Thời gian qua, ông Bernhard Beckmann, giám đốc điều hành EBC đã cho triển khai chuyển giao kiến thức về đào tạo nghề cho nước ngoài. Trong đó, Việt Nam là một trong những nước lĩnh hội quá trình này. Ông Beckmann cho biết.

PV: Thưa ông Beckmann xuất phát từ lý do gì mà ông triển khai quan hệ đối tác phát triển với GIZ và hoạt động trong lĩnh vực đào tạo nghề tại Việt nam ?

Beckmann: Chúng tôi đã làm việc tại Trung quốc, tại đây chúng tôi đã cùng với các trường nghề đưa vào áp dụng các mô đun về bồi dưỡng nghề với mô đun về dạy nghề. Tại đây Phòng Ngoại thương Đức (AHK) quản lý khâu thi cử. Giờ đây chúng tôi cũng đang triển khai một mô hình tương tự tại Việt nam, và trong thời gian AHK cũng sẽ nhập cuộc. Hiện nay, các em học sinh và công nhân lành nghề được cấp chứng chỉ sau khi tham dự khóa học về CNC. Với chứng chỉ này họ dễ dàng tìm việc với mức lương thỏa đáng. Tổ chức GIZ đã giúp chúng tôi tiếp cận với Việt nam dễ dàng hơn.

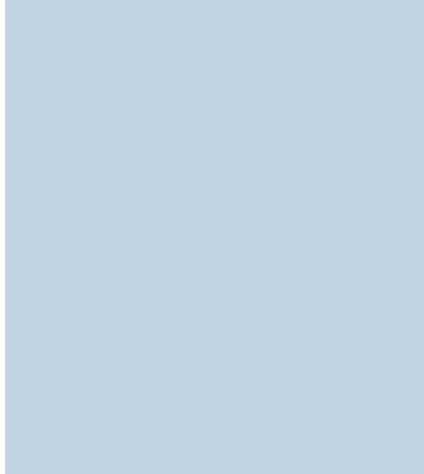
PV: Ý ông muốn nói điều gì, thưa ông?

Beckmann: GIZ đã giới thiệu chúng tôi với các cơ quan có thẩm quyền quan trọng tại Việt nam, giới thiệu chúng tôi với các trường nghề trong hệ thống của họ. Chúng tôi không phải bắt đầu từ con số không, mà có thể dựa vào những mối quan hệ sẵn có. GIZ giúp chúng tôi rút ngắn đáng kể khoảng thời gian từ khi bắt đầu làm việc tại Việt nam cho đến khi thu được hiệu quả kinh tế.

PV: Khi xây dựng mối quan hệ đối tác phát triển trước hết ông phải đầu tư tiền bạc. Vậy nguồn thu hiện nay của ông trong công việc của mình ở Việt nam là từ đâu ?

Beckmann: Ngay từ khi còn ở giai đoạn đối tác phát triển, Tổng cục Dạy nghề của Việt nam đã tiếp cận với chúng tôi và đề nghị chúng tôi tiến hành nhiều khóa đào tạo cho nhiều trường Dạy nghề ở Việt nam. Ngoài ra mạng lưới của chúng tôi với các trường đối tác ngày càng mở rộng và cùng với các trường chúng tôi tổ chức các khóa bồi dưỡng nâng cao tay nghề cho công nhân lành nghề làm việc tại các nhà máy. Cũng cần nói, không nên coi nhẹ yếu tố quảng bá. Cơ sở của chúng tôi ở Đức dành được uy tín cao và giờ đây chúng tôi cũng có tên tuổi ở châu Á. Và về lâu dài điều này sẽ giúp chúng tôi nhận được nhiều đơn đặt hàng hơn.

Tại trường CD Công nghiệp
Việt - Đức, Thái Nguyên
(ảnh dưới)

Christian Russ, Tổng giám đốc Cty WIHA
tại Việt Nam (ảnh trên)
cùng với ông Nguyễn Đức Sinh, Phó
hiệu trưởng Trường CD Công nghiệp
Việt - Đức, Thái Nguyên (ảnh dưới)

Tại trường CĐ Công nghiệp
Việt - Đức, Thái Nguyên

Một cuộc đổi vai thành công

Công nhân lành nghề đến trường – giáo viên đến xưởng

Dù nhìn đi đâu cũng thấy nào kim, nào tuốc nơ vít, nào thước kẹp, nào búa. Trong những căn phòng rộng thênh thang này, trái tim của những người thợ chuyên nghiệp và những nhà nghiệp dư chuyên mày mò thử nghiệm không thể không đập rộn ràng vì vui thích. Công ty TNHH Wiha ở Thái Nguyên không sản xuất những công cụ thông thường mà sản xuất những dụng cụ theo tiêu chuẩn của Rolls Royce. Có 320 lao động làm việc tại chi nhánh Việt Nam, công ty mẹ có trụ ở Đức. Họ là những người có đôi bàn tay khéo léo và có kỹ năng cao trong lĩnh vực gia công kim loại. Nhiều người trong số này đã tốt nghiệp từ một trường dạy nghề trên địa bàn, và nhiều trường hợp sau khi kết thúc khóa thực tập tại nhà máy họ được tiếp nhận luôn. Đây cũng là sự khao khát của các em học sinh vì từ lâu người này rủ tai người kia, nếu được làm việc ở nhà máy này thì sẽ học được nhiều điều mới. Một trong những lý do này là nhờ một Dự án hợp tác mà công ty Wiha và nhà trường đã xúc tiến cách đây 3 năm được thực hiện trên mô hình phát triển với GIZ đã biến thành hiện thực.

Anh Dương Văn Cường khoác chiếc áo choàng màu xanh, đứng bên bàn đồ nghề của mình và đang tiến hành kiểm tra chất lượng sản phẩm do các đồng nghiệp tạo ra. Anh Cường tự tin kiểm tra lại từng lỗ khoan,

Trường CĐ Công nghiệp
Việt - Đức, Thái Nguyên

từng cái rãnh và các cạnh. Anh làm việc tại nhà máy này từ hai năm nay. Khi nói về đợt thực tập mới đây, mắt Cường sáng hẳn lên: “Đợt thực tập đó thật tuyệt vời! Chính ở đây, lần đầu tiên tôi mới có cơ hội làm ra một sản phẩm thực sự. Khi hoàn thành công việc tôi có một cảm giác lâng lâng khó tả”. Người cựu học sinh đã trình cho nhà máy điểm thực tập tốt nhất của mình. Điều khiến anh vui mừng, phấn khởi là ở chỗ, Wiha đã cử một số công nhân lành nghề của nhà máy tham dự một khóa bồi dưỡng về phương pháp sư phạm do các giáo viên của trường dạy nghề đảm nhận. Họ là những người công nhân lành nghề từng giám sát, hỗ trợ các học sinh của trường nghề trong thời gian thực tập tại nhà máy. Có thể nói họ đã thực hiện tốt vai trò của người

hướng dẫn thực tập (Tutor). Anh Nguyễn Quý Mỹ, một người dạy nghề ở Wiha, giải thích: “Đành rằng chúng tôi là những người có kinh nghiệm trong công tác, có kiến thức, nhưng trước kia chúng tôi không biết rõ lắm phải làm như thế nào để truyền đạt kinh nghiệm tốt nhất cho các em học sinh mới ra trường”. Sau khi tham dự khóa bồi dưỡng ở trường, những người này đã thay đổi hoàn toàn cách quản lý, hỗ trợ các thực tập sinh. Việc đầu tiên phải làm là giới thiệu với các em mới ra trường về bảo hộ lao động, sau đó họ cùng với các thực tập sinh điểm lại tất cả các bước của quá trình sản xuất, giải thích cho họ biết tại sao và khi nào thì điều gì đó sẽ diễn ra, tiếp đến là trao đổi về những công cụ cần phải có, và cuối cùng giới thiệu về toàn bộ các mối liên

quan của quá trình sản xuất. Sau các bước đó mới làm bài tập, mỗi thực tập sinh phải tự chế tạo ra một sản phẩm riêng của mình. Các thực tập sinh được giao bản vẽ, họ phải biết đọc bản vẽ, phải biết chọn những dụng cụ cần thiết để chế tác và cuối cùng phải biết cách đánh giá nghiêm túc các sản phẩm mà họ đã chế tạo ra. Khi thực hiện các thao tác này người hướng dẫn luôn ở bên cạnh các thực tập sinh. Văn Cường biết rất rõ, anh thật may mắn khi được về đây thực tập: “nhiều bạn bè của tôi không gặp may tại cơ sở thực tập của các bạn ấy. Suốt thời gian thực tập họ phải lặng lẽ làm đi làm lại các thao tác nhất định rồi cuối cùng chẳng học được cái gì cả”.

Tất nhiên Wiha không phải vì muốn làm vừa lòng mọi người nên

Từ cái nhìn của nhà doanh nghiệp:

Đến cuối năm 2010, ông Michael Ketterer là giám đốc điều hành của công ty Wiha Việt Nam, Ketterer là một trong những người đã thúc đẩy quan hệ đối tác phát triển giữa các doanh nghiệp, trường dạy nghề ở Thái Nguyên và tổ chức GIZ. Ông tham gia vào Dự án này với nhiều động cơ khác nhau. Sau đây là đôi điều suy nghĩ của ông.

PV: Thưa ông, vì sao ông lại đầu tư thời gian và tiền bạc vào việc đào tạo học sinh học nghề và đầu tư cho việc bồi dưỡng về sự phẩm đối với anh chị em công nhân lành nghề của mình ?

Ketterer: Tôi muốn cải thiện công tác đào tạo đối với học sinh học nghề, vì đây là việc mà một mình trường dạy nghề không thể đáp ứng được. Cơ sở của chúng tôi là một bộ phận của Việt Nam và kinh tế Việt Nam sẽ không thể tiếp tục phát triển nếu trình độ đào tạo nghề không được tiếp tục nâng cao. Vì vậy chúng tôi muốn đóng góp công sức của mình và đầu tư những tri thức mà chúng tôi thu được ở Đức vào Việt Nam.

PV: Nhiều doanh nghiệp than phiền về tình trạng biến động lao động cao. Do đó họ bị mất những công nhân lành nghề đã được đào tạo bài bản cho các cơ sở khác. Ông nghĩ sao về điều này?

Ketterer: Cho dù có biến động chúng ta cũng không thể ngừng đào tạo vì nếu không, thì nền kinh tế sẽ không thể tiếp tục phát triển. Hiện tượng này ngay cả ở Đức cũng vậy, nhưng không phải vì thế mà có ai đó lại nghĩ rằng, không cần đào tạo nữa.

PV: Thưa ông, những nỗ lực như vậy có mang lại lợi ích gì cho doanh nghiệp không?

Ketterer: Đàng nào thì chúng tôi vẫn phải đào tạo các em học sinh học nghề đã ra trường ít nhất ba, bốn tháng nữa để các em đó có thể thực sự làm việc được trong nhà máy của chúng tôi. Vì thế đây là dịp để chúng tôi đào tạo các thực tập sinh theo tiêu chuẩn của Đức, và chúng tôi sẽ mời những học sinh tốt nhất làm việc cho chúng tôi.

PV: ...và việc hợp tác với nhà trường ngoài ra có đạt thêm được điều gì nữa không?

Ketterer: Ôi, có chứ! Bằng cách làm này chúng tôi tiếp cận được với nhà trường và các giáo viên ở đó. Khi mà sự hợp tác kiểu này đi vào ổn định, chúng tôi sẽ có điều kiện để dàng lòng các yêu cầu của mình đối với công tác đào tạo của nhà trường. Bằng cách đó chúng tôi có thể tác động để các giáo viên điều chỉnh kế hoạch giảng dạy, giờ lên lớp của họ cũng như các buổi học thực hành phù hợp với các yêu cầu của doanh nghiệp.

tổ chức thực tập như vậy. Nhưng dù sao thì ông Trịnh Đức Cường, phụ trách sản xuất cũng hài lòng vì các thực tập sinh tỏ ra hứng thú và rất chuyên chú với công việc được giao, “Thực tập kiểu này giúp các em hiểu, nắm bắt nhanh cả một quá trình sản xuất. Điều này có tác dụng động viên, kích thích các em, giảm sự nhàm chán góp phần tăng năng suất lao động và nâng cao chất lượng trong nhà máy”. Cách thức hướng dẫn thực tập như thế này vừa đỡ mất thời gian vừa tốn tiền của. Nhưng xét cho cùng thì sự đầu tư này không phải là vô ích, vì cuối cùng thì sau khi kết thúc khóa đào tạo, nhà máy thường tiếp nhận các thực tập sinh

này. Và họ có thể làm việc được ngay, ngoài ra theo lời ông Cường thì: “Thực tập như thế này cũng là điều kiện tốt để chúng tôi quan sát khả năng làm việc của họ. Từ đó chúng tôi có thể tuyển những em xuất sắc làm việc cho nhà máy”.

Công việc sản xuất hàng ngày

Đối lại đã có 8 giáo viên trường nghề được tham quan doanh nghiệp để có dịp tìm hiểu tiến trình hoạt động của nhà máy và chứng kiến tận mắt kỹ thuật sản xuất, và họ có dịp tham gia vào công đoạn sản xuất trong

Nguyễn Thị Ánh Tuyết, giáo viên tại
Trường CĐ Công nghiệp Việt - Đức, Thái
Nguyên và học sinh của cô.

nhà máy. Vì phần lớn các giáo viên dạy nghề sau khi học xong đại học liền về nhận công tác tại trường nên họ chưa từng chứng kiến công việc hàng ngày của một nhà máy. Thiết bị, máy móc và dụng cụ đồ nghề của một trường nghề thường không tương xứng với yêu cầu kỹ thuật trong các nhà máy, do đó không phải chỉ có các em học sinh mà ngay cả các giáo viên cũng thiếu kinh nghiệm thực tiễn. Theo ông Nguyễn Đức Sinh, Phó hiệu trưởng CĐ Công nghiệp Việt - Đức, thì việc các giáo viên nhà trường được tham quan nhà xưởng của Wiha là rất tốt: “Các cộng sự của tôi đã có dịp trải nghiệm cuộc sống ở một doanh nghiệp sản xuất. Họ được chứng kiến những máy móc và thiết bị kỹ thuật hiện đại. Do điều kiện tài chính của nhà trường còn eo hẹp nên nhà trường chỉ có thể phản ánh phần nào thế giới lao động trong thực tiễn”. Vì vậy, ông hiệu phó cũng rất mong muốn có sự hợp tác với các nhà máy, doanh nghiệp khác và cũng thành công như đối với Wiha. “Công tác đào tạo học sinh học nghề tốn nhiều tiền. Một khi nhà trường hợp tác chặt chẽ với doanh nghiệp thì khoản chi này sẽ chia cho cả hai bên. Thực ra đây là một việc làm đúng đắn và hợp lý”, ông Christian Russ, hiện là giám đốc điều hành của Wiha ở Việt nam cũng chia sẻ vấn đề này. “Chúng ta không nên một mặt thì cứ than phiền về chất lượng đào tạo tồi tệ ở các trường dạy nghề, mặt khác bản thân lại không đóng góp gì cho công tác dạy nghề. Bản thân tôi cũng mong muốn trình độ học sinh học nghề khi ra trường cao hơn. Nhưng công tác đào tạo cũng phải dựa trên nguyên tắc có đi có lại và phía nhà máy chúng tôi cũng cần đóng góp công sức vào sự nghiệp này”.

Chị Nguyễn Thị Ánh Tuyết là giáo viên dạy nghề từ nhiều năm nay. Những tuần lễ làm việc tại nhà máy Wiha là lần đầu tiên chị hòa mình vào công việc sản xuất thường nhật của một nhà máy. Toàn bộ quá trình trong nhà máy là điều lý thú đối với chị. Chị có dịp quan sát tất cả các khâu, từ khâu sản xuất đầu tiên cho đến công đoạn cuối cùng và từ đó thấy được xưởng sản xuất được tổ chức như thế nào và từng đơn vị sản xuất một diễn ra như thế nào. Nhưng không phải chỉ có quá trình sản xuất mới thực sự hấp dẫn đối với chị, chị nói: “tôi nhận ra một điều rất quan trọng là sự sắp xếp rất ngăn nắp, gọn gàng các loại phương tiện sản xuất cũng như công cụ, đồ nghề trong nhà xưởng. Mặc dù đây là nơi những người công nhân khoan, tiện và dũa làm việc, nhưng mọi thứ đều rất trật tự, ngăn nắp và sạch sẽ”. Điều này cô giáo đã áp dụng ngay vào giờ dạy thực hành của mình. Do các giáo viên đã quan sát từ khâu đầu đến khâu cuối của cả một quá trình chế tạo một loại sản phẩm cụ thể nên họ đã lồng ghép nhiều yếu tố trong thực tiễn sản xuất vào giờ giảng của mình. Cô Tuyết muốn có dịp tham quan tìm hiểu cả ở những nhà máy khác: “Tôi muốn có dịp tham quan những doanh nghiệp khác, nơi làm ra những sản phẩm khác như động cơ, bánh răng vv.. Vì qua đó giáo viên chúng tôi mới biết điều gì sẽ đối mặt với học sinh của mình sau này, các em cần nắm vững và làm được những gì. Từ đó giáo viên chúng tôi sẽ chuẩn bị, điều chỉnh bài giảng trên lớp tốt hơn”.

$\Phi 20$
Cau
gt q-thien
 $c = \pi \cdot n \cdot d \cdot b$
g)
G rau : 40
gi ? The loien haing

G00 X60 Y50 Z10
G01 Z-2
G01 X80 Y50
G1 X60 Y30 Z-2
G-1 X70 Y30
G02 X70 Y10 Z-2 R10
G02 X60 Y20 Z-2 R10
G00 Z180

M05
M09
M30

Đình Quang Trinh, một cựu học sinh của Trường CDN Lilama2, hiện là công nhân kỹ thuật tại Cty KT dầu khí Việt Nam

Đình Quang Trinh, hiện đang làm việc tại Cty KT dầu khí Việt Nam, vui vẻ với những kiến thức đã học được áp dụng trong công việc hàng ngày

Hướng tới tương lai

Đào tạo nghề trong tương lai diễn ra ngay từ hôm nay

Đình Quang Trinh sinh ra ở miền Bắc Việt nam. Để được học một nghề thật tốt và với hy vọng sau đó sẽ kiếm được một việc làm thú vị, cách đây bốn năm chàng trai trẻ đã chia tay gia đình, người thân và bạn bè. Điểm đến của Trinh là trường dạy nghề Lilama2 ở gần thành phố Hồ Chí Minh, miền nam Việt nam. Anh muốn được đào tạo thành một thợ cơ khí, từ lâu danh tiếng của trường này đã lan tỏa ra tới miền bắc Việt nam. Sự can đảm của Trinh đã được đền bù: "Việc học nghề ở trường Lilama2 thật tuyệt vời, tôi được thực tập tại Công ty Kỹ thuật dầu khí (PTSC), đây là nơi mà sau đó tôi có một chỗ làm việc chắc chắn với một công việc có nhiều thách thức và với đồng lương thỏa đáng. Có thể nói tôi đã tìm được một nghề mà tôi hằng mơ ước!"

Những chỗ làm việc được trả lương cao và những khuôn mặt hài lòng của các nhà doanh nghiệp khi đánh giá về lớp thợ trẻ mới tuyển là những chuyện hiếm thấy ở Việt nam. Nhìn chung ở đâu cũng thấy những lời phàn nàn về trình độ tay nghề còn non kém của học sinh học nghề mới ra trường, nhưng những ý kiến của ông Trưởng phòng tổ chức Trần Công Chiếu của PTSC lại hoàn toàn khác: "Học sinh của Lilama2 đứng ở vị trí số một. Người ta có thể dễ nhận thấy đó là những người có hiểu biết cả về lý thuyết lẫn thực hành về công việc của mình. Họ nắm bắt nhanh

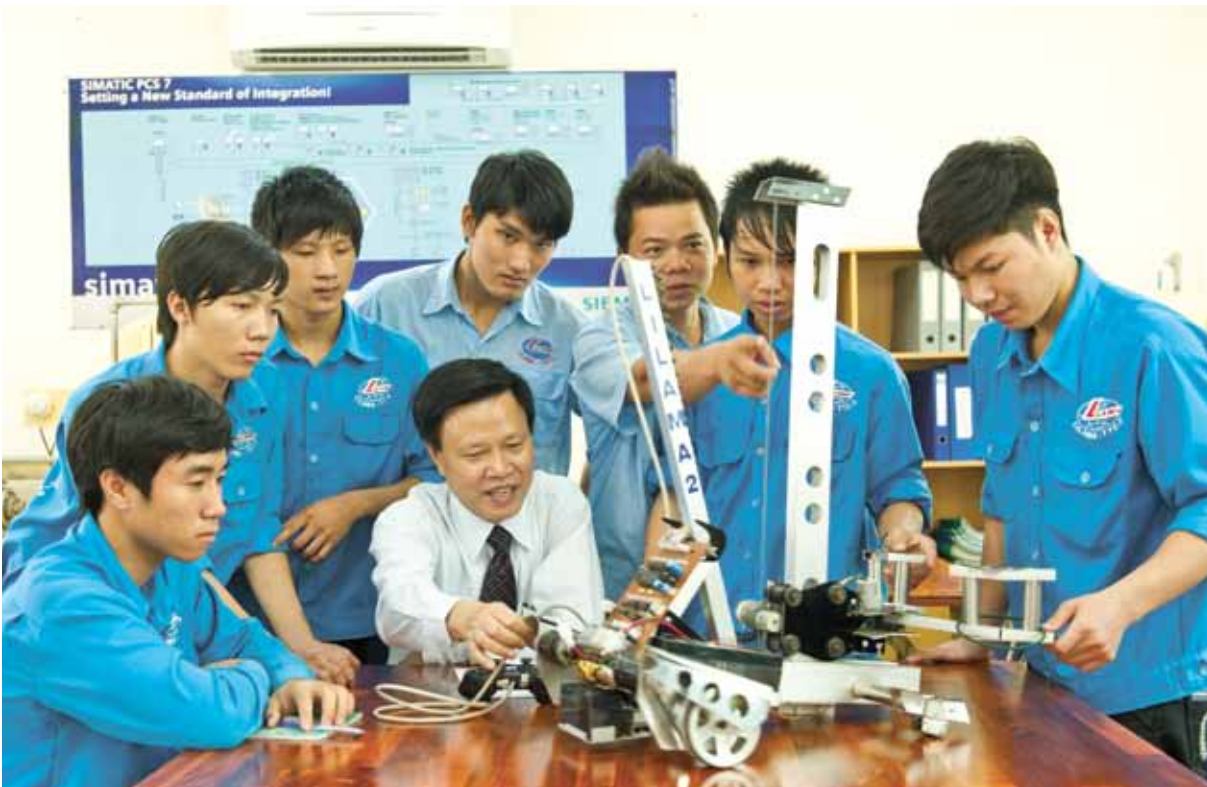
Nguyễn Anh Dũng, Trưởng khoa Cơ khí, Trường CĐN Lilama2

tình hình nhà máy và có khả năng nhập cuộc ngay lập tức. Chính vì thế họ nhanh chóng đảm đương được những công việc có đòi hỏi cao và từ đây cũng được trả công hậu hĩnh”.

Doanh nghiệp này đã hợp tác gắn bó chặt chẽ từ 5 năm nay với nhà trường. Phía nhà trường gửi đến PTSC một bảng danh sách học sinh, và hàng năm PTSC có thể lựa chọn những em đến thực tập tại doanh nghiệp. Trong ba tháng thực tập tại nhà máy, các em được hưởng 50% lương của công nhân phụ trợ. Chuyên gia của doanh nghiệp kiểm tra, đánh giá kiến thức, tính năng động và trình độ tay nghề của học sinh. Cuối đợt thực tập, nhà trường nhận được một bảng đánh giá chi tiết của nhà máy đối với từng học sinh thực tập. Ông Chiêu hoan nghênh sự hợp tác này và coi đây là điều không thể thiếu: “Tất nhiên khi doanh nghiệp nhận học sinh thực tập thì có phát sinh chi phí. Nhưng thông qua đó chúng tôi có thể tuyển chọn những em xuất sắc nhất trong số những học sinh xuất sắc để từ đó nhà máy có một đội ngũ công nhân lành nghề được đào tạo rất hoàn hảo. Vì thế khi nhận học sinh thực tập nhà máy cũng được lợi”.

Luôn đồng hành cùng doanh nghiệp

Những mối quan hệ và sự hợp tác với các tập đoàn lớn như Công ty cổ phần Siemens, Công ty cổ phần ABB hay PetroVietnam không những giúp cho học sinh học nghề có nơi để thực tập. Mối quan hệ này có ý nghĩa rộng lớn đối với trường Cao đẳng nghề Lilama2. Sự có mặt của đại diện các doanh nghiệp tại nhà trường luôn nhận được sự chào đón nhiệt tình. Tại đây các đại diện doanh nghiệp tìm hiểu về trình độ, trang thiết bị của nhà trường, họ đề xuất đầu tư mới vào lĩnh vực công nghệ hiện đại và gắn kết các nhu cầu của doanh nghiệp vào công tác đào tạo của nhà trường. TS. Lê Văn Hiền - Hiệu trưởng nhà trường ý thức rất rõ rằng: “Chúng tôi luôn bám theo giáo trình giảng dạy của nhà nước, giáo trình này chiếm khoảng 65% nội dung giảng dạy. Các doanh nghiệp đóng góp phần còn lại thông qua việc cho nhà trường biết yêu cầu của nhà máy đối với học sinh ra trường và được tuyển chọn về làm việc ở nhà máy”. Đáp lại các doanh nghiệp cung cấp cho nhà trường những tài liệu gốc phục vụ hoạt động giảng dạy. Trong các

TS. Lê Văn Hiền, Hiệu trưởng Trường CDN Lilama2 cùng với các sinh viên

giá để tài liệu tại các lớp học, người ta thấy nhiều bản vẽ, sơ đồ và sổ tay kỹ thuật của các tập đoàn có tên tuổi trên thế giới. Những tư liệu này là một bộ phận đáng kể của tài liệu giảng dạy của nhà trường. Học sinh sử dụng những tài liệu đó, dựa vào những số liệu kỹ thuật thực tế các em tự tính toán để từ đó làm ra sản phẩm của mình. Với thời gian đó, các em khắc phục được rào cản mà theo ông Hiền thì các học sinh tốt nghiệp ở các cơ sở khác luôn gặp trở ngại khi thực hiện các công việc hàng ngày của mình. "Với các học sinh của chúng tôi thì sử dụng những số liệu bằng tiếng Anh và các tiêu chuẩn kỹ thuật quốc tế là chuyện đương nhiên. Họ không học cái gì khác. Hơn nữa từ năm học thứ hai ở tất cả các khóa các em đều học bằng tiếng Anh, do đó, sau này khi làm việc tại nhà máy các em có thể hiểu và giải thích các tài liệu đến từ khắp nơi trên thế giới".

Để có thể trụ được trên thị trường lao động thế giới, các bạn trẻ cần có những bằng cấp được công nhận. Đối với một số nghề nội dung học tập có thể đáp ứng được đòi hỏi của Sunderland College của Anh quốc. Cơ sở này hàng năm cử đại diện sang Việt nam để tiến

hành các cuộc thi cử tại đây. Tại Việt nam nhu cầu đối với thợ hàn có chứng chỉ đặc biệt lớn. Ngay cả ở lĩnh vực này Lilama2 cũng đã có lời giải. Nhà trường là thành viên Hiệp hội chuyên ngành hàn của Hoa kỳ (AWS) và việc đào tạo học sinh học nghề cũng như công nhân lành nghề của các doanh nghiệp đều theo tiêu chuẩn của Hiệp hội. Khi ai đó có chứng chỉ AWS trong tay thì các doanh nghiệp có thể yên tâm về khả năng công việc của họ. Có văn bằng mà quốc tế thừa nhận là mong muốn của ông Hiền: "Hiệu chúng tôi mong muốn hợp tác với Phòng Thương mại và Công nghiệp Đức (IHK). Chúng tôi muốn đối với một số ngành học, sẽ giảng dạy và thi cử theo tiêu chuẩn của cơ quan này. Vì khi có được bằng tốt nghiệp đó, các bạn trẻ hoàn toàn tự do tìm một vị trí cho mình trên thị trường quốc tế".

Trải nghiệm thế giới lao động

Trong nhiều lĩnh vực, trang thiết bị kỹ thuật và máy móc của Lilama2 không thua kém gì so với tiêu chuẩn châu Âu. Hàng năm, lãnh đạo nhà trường rà soát tài liệu giảng dạy để cập nhật về tình hình phát triển kỹ

TS. Lê Văn Hiền, Hiệu trưởng,
đang thảo luận cùng sinh viên
về các tài liệu kỹ thuật

thuật và phương pháp sư phạm. Nhưng để có trò giỏi phải có thầy tốt. Ở lĩnh vực này Lilama2 cũng có một cách tiếp cận đặc biệt. Toàn bộ thành viên của ban lãnh đạo đều xuất phát từ lĩnh vực công nghiệp, mỗi giáo viên ít nhất cũng đã làm việc dăm, ba tháng trong khu vực sản xuất của nhà máy. Ông Nguyễn Anh Dũng, Khoa Cơ khí, là trưởng khoa từ 5 năm nay, trước đó ông đã làm việc 7 năm ở nhà máy nên có nhiều kinh nghiệm thực tiễn. Mặc dù được trả lương cao hơn hẳn nếu làm việc trong ngành kinh tế tự do, nhưng với niềm đam mê riêng của mình, ông Dũng vẫn làm việc hết sức hăng say và tận tụy vì: “Bấy năm làm việc trong nhà máy tôi đã biết bao lần phải chứng kiến trình độ tay nghề của lao động Việt nam thấp hơn nhiều so với các đồng nghiệp người Philippine hay Malaysia. Vì thế tiền lương mà họ nhận được cũng thấp hơn, họ không có cơ hội để thăng tiến và nhiều khi cả cuộc đời phải làm công nhân phụ trợ. Tôi cảm thấy điều này thật tồi tệ và muốn phải làm một cái gì đó để thay đổi thực tế này”. Qua những quan sát, bản thân ông Dũng nhận thấy, cái mà

công nhân Việt nam thiếu chủ yếu là sự thực hành. Vì vậy đối với ông học thực hành ngay tại nhà trường là điều vô cùng thiết yếu. “Có những học phần ở đó chúng tôi cần có thiết bị kỹ thuật khổng lồ như cần cẩu hoặc turbin. Nhưng do nhà trường có quan hệ rất tốt với hàng trăm doanh nghiệp cho nên chúng tôi có thể tiến hành giờ học ngay tại hiện trường mà không gặp trở ngại, khó khăn nào”. Nhưng chỉ xem không cũng không đủ, điều mong mỏi là được xắn tay cùng làm. Mỗi học sinh dựa trên những tài liệu kỹ thuật của doanh nghiệp để tự mình làm ra sản phẩm. Đọc bản vẽ, chọn nguyên liệu và dụng cụ, suy nghĩ về các bước lắp ráp cho đến khâu kiểm tra chất lượng sản phẩm, tất cả các bước này đều do học sinh tự thực hiện. Kết quả của cách đào tạo này là tạo ra được những công nhân kỹ thuật có trình độ lý thuyết và thực hành không thua kém gì những đồng nghiệp ở nước ngoài. Họ không còn bị phân vào những vị trí trả lương thấp kém do những người thợ phụ đảm đương, con đường phấn đấu đi lên về chuyên môn của các em học nay hoàn toàn rộng mở.

Đến năm 2015, Lilama2 phấn đấu trở thành là một trong 15 Trung tâm Chất lượng cao của Việt nam. Một phương án đào tạo nghề thành công cũng đem lại lợi ích cho các trường dạy nghề khác. Lãnh đạo nhà trường, các giáo viên tìm thấy ở đây điều kiện để trau dồi nghiệp vụ, tích lũy kinh nghiệm thực tế và tìm hiểu những vấn đề mới mẻ nhất về kỹ thuật và công nghệ. Trang bị kỹ thuật, hợp tác với các doanh nghiệp, các tài liệu sư phạm, kinh nghiệm thực tế của lực lượng giảng viên. Tóm lại toàn bộ phương án này của Lilama2 được ông hiệu trưởng muốn giới thiệu, quảng bá rộng rãi nhằm góp phần vào công cuộc cải cách ngành dạy nghề của Việt nam. Sự phát triển hợp tác của phía Đức cũng góp phần vào công cuộc cải cách này. Được sự ủy quyền của Bộ Hợp tác và Phát triển Kinh tế Liên bang (BMZ), Tổ chức GIZ và Ngân hàng tái thiết Đức(KfW) đang hỗ trợ ông Hiền và đồng nghiệp của ông nhằm xây dựng Lilama2 thành trung tâm đào tạo kiểu mẫu.

Hợp tác Kinh tế

Chương trình “develoPPP.de” hỗ trợ sự liên kết giữa hợp tác phát triển với hợp tác kinh tế. Nhằm thúc đẩy sự phát triển bền vững ở các nước đối tác của Bộ Hợp tác và Phát triển Kinh tế Liên Bang Đức (BMZ) và cải thiện lâu dài điều kiện sống của con người, các đối tác phát triển thuộc lĩnh vực kinh tế đã kết hợp nguồn tri thức với sức sáng tạo của nền kinh tế và các tiềm lực trong lĩnh vực hợp tác phát triển. Các đối tác của những dự án mang tính cộng đồng này sẽ cùng nhau chia sẻ trách nhiệm, chi phí và rủi ro xảy ra.

Được sự ủy quyền của bộ BMZ, ba tổ chức DEG, GIZ và Sequa đã cùng nhau thực hiện chương trình develoPPP.de. Bắt đầu khởi động từ năm 1999, cho đến nay, 3 tổ chức trên đã thực hiện khoảng 1.400 dự án ở 70 nước thông qua chương trình này.

Với nhiều năm kinh nghiệm hoạt động tại các nước đối tác, DEG, GIZ và Sequa đã trở thành địa chỉ liên hệ đáng tin cậy trong hoạt động hợp tác kinh tế. Các tổ chức này sẽ tư vấn cho các doanh nghiệp quan tâm về các đối tác phát triển tiềm năng và hỗ trợ họ trong quá trình quản lý. Sự hiện diện các tổ chức này ở nước sở tại trong thời gian dài đã xây dựng hệ thống mạng lưới liên hệ rộng khắp và củng cố sự tin cậy từ các đối tác ở các nước đang phát triển và các nước mới nổi, qua đó góp phần làm giảm rủi ro cho các doanh nghiệp trong quá trình thâm nhập thị trường.

Về nguyên tắc, các tiêu chí đối với tổ chức đối tác phát triển dựa trên:

- Hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp phải bảo đảm khả năng tài chính so với mức đề xuất và mang tính bền vững. Điều đó có nghĩa là doanh thu phải đạt mức tối thiểu là một triệu Euro, doanh nghiệp tối thiểu phải có 10 nhân viên và đã hoạt động hiệu quả trên thị trường ít nhất là ba năm. Đề xuất tài chính về cơ bản phải phù hợp với mục tiêu chính sách phát triển của Bộ BMZ.
- Nguồn tài trợ công không được dùng để trợ cấp cho hoạt động kinh doanh cốt lõi của doanh nghiệp.
- Không có quy định rõ ràng về mặt pháp lý trong việc thực hiện các đề xuất này.
- Bản Đề xuất chưa được triển khai.
- Bản Đề xuất không thể thực hiện được nếu thiếu phần nguồn tài trợ công.

Hàng năm, DEG, GIZ và Sequa nhiều lần kêu gọi các doanh nghiệp có sự quan tâm tham gia những cuộc thi về ý tưởng. Những dự án mang tính thuyết phục cao có thể nhận được sự đồng tài trợ lên tới 193.000 Euro (thời điểm năm 2011). Chủ đề cuộc thi đưa ra mang tính trọng điểm và đặc thù của từng lĩnh vực,

(Từ trái qua phải) Nguyễn Quý Mỹ, Giám đốc kỹ thuật tại Cty WIHA, Thái Nguyên / Một giáo viên được đào tạo tại EBG, Magdeburg / tại nhà máy RORZE ở Hải Phòng / tại nhà máy EBARA ở Hải Dương

nhằm giải quyết những vấn đề quan trọng của chính sách phát triển. Ngoài ra, doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực kinh tế còn được khuyến khích đưa ra những đề xuất riêng đối với cuộc thi sáng kiến mà không lệ thuộc vào chủ đề.

Bên cạnh các cuộc thi sáng kiến đổi mới, các công ty đối tác có thể gia nhập các khối liên minh chiến lược. Khối liên minh chiến lược là quan hệ đối tác phát triển đặc biệt mang tính đột phá bao gồm sự tham gia của nhiều đối tác thuộc nhiều nước và những khoản đầu tư đáng kể. Liên minh này hướng tới việc cải thiện cấu trúc ở nước đối tác, vượt ra ngoài phạm vi của doanh nghiệp cá thể.

Trong mối quan hệ đối tác phát triển tích hợp, sự hợp tác của các công ty đa quốc gia, công ty khu vực hoặc doanh nghiệp thuộc nước sở tại với các dự án của tổ chức GIZ đã góp phần thực hiện những mục tiêu đề ra của chương trình. Sự đóng góp công và đóng góp tư nhân cần được hỗ trợ, bổ sung cho nhau để cả hai bên đối tác thông qua hợp tác giảm được chi phí hoạt động, đạt được hiệu quả lớn hơn và đạt mục tiêu nhanh hơn.

Quý vị có thể tìm hiểu thêm thông tin tại:
www.developpp.de

Địa chỉ liên hệ:

**DEG – Deutsche Investitions- und
Entwicklungsgesellschaft mbH
Programmfinanzierung**

Kämmergasse 22
D-50676 Köln
Tel.: +49 (0) 221/4986-14 76
Fax: +49 (0) 221/4986-14 72
E-Mail: ppp@deginvest.de
www.deginvest.de

**Deutsche Gesellschaft für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Stabsstelle Zusammenarbeit mit der Wirtschaft**

Dag-Hammarskjöld-Weg 1–5
D-65760 Eschborn
Tel.: +49 (0) 6196/79-73 77
Fax: +49 (0) 6196/79-73 78
E-Mail: develoPPP@giz.de
www.giz.de/develoPPP

sequa gGmbH

Alexanderstraße 10
D-53111 Bonn
Tel.: +49 (0) 228/98-238 0
Fax: +49 (0) 228/98-238 19
E-Mail: ppp-team@sequa.de
www.sequa.de

Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức (GIZ)

Hiệu quả, hiệu lực và hướng theo nhu cầu của đối tác: đó là phương châm của chúng tôi trong hoạt động hỗ trợ những con người và xã hội ở mọi nơi trên toàn thế giới trong việc xây dựng tương lai và kiến tạo điều kiện sống một cách bền vững. Các dịch vụ mà GIZ cung cấp dựa trên nền tảng của những hiểu biết sâu về từng lĩnh vực, kiến thức chuyên môn cao và kinh nghiệm quản lý đã qua thử nghiệm thực tiễn. Từ ngày 01/1/2011, ba Tổ chức gồm Tổ chức hỗ trợ phát triển Đức (DED), Tổ chức Hợp tác kỹ thuật (GTZ) và Tổ chức bồi dưỡng nâng cao năng lực quốc tế (InWEnt) hợp thành vào một có tên là GIZ. Với tư cách là một đơn vị doanh nghiệp thuộc Liên bang, chúng tôi hỗ trợ Chính phủ liên bang Đức trong những nỗ lực nhằm đạt được mục tiêu mà chính phủ đề ra trong hoạt động hợp tác quốc tế cho một sự phát triển bền vững. Ngoài ra chúng tôi còn tham gia tích cực trong lĩnh vực đào tạo quốc tế.

Xây dựng quá trình phát triển

Chúng tôi cung cấp các dịch vụ hữu hiệu, định hướng theo nhu cầu, phù hợp với từng trường hợp cụ thể, cho một sự phát triển bền vững. Với phương thức làm việc theo tư duy tổng thể, phù hợp với các giá trị và nguyên tắc của thể chế xã hội ở Đức, chúng tôi đảm bảo cho sự tham gia của tất cả những bên liên quan. Bằng cách đó chúng tôi tạo sự thay đổi và hỗ trợ cho mọi người có được năng lực tự mình tiếp tục các quá trình phát triển. Chúng tôi luôn hành động theo tinh thần vì một sự phát triển bền vững và quan tâm tới

các khía cạnh chính trị, kinh tế, xã hội và sinh thái. Chúng tôi hỗ trợ các đối tác của mình ở các cấp địa phương, vùng, quốc gia và quốc tế trong những vấn đề mang tính chiến lược cũng như trong quá trình thực hiện các mục tiêu chính trị của họ.

Cơ quan ủy thác cho GIZ

Cơ quan ủy thác quan trọng nhất của GIZ là Bộ Hợp tác và Phát triển Kinh tế liên bang. Ngoài ra GIZ còn nhận ủy thác từ các Bộ khác của liên bang, trong đó có Bộ Ngoại giao, Bộ Môi trường, bảo vệ thiên nhiên và an toàn hạt nhân, Bộ Quốc phòng, Bộ Kinh tế và Công nghệ, và Bộ Đào tạo và nghiên cứu khoa học ở các cấp chính quyền bang và các địa phương cũng như từ các đơn vị ủy thác công và tư khác ở trong và ngoài nước, như: Chính phủ của các nước, Ủy ban châu Âu, Liên hợp quốc và Ngân hàng thế giới. Chúng tôi hợp tác chặt chẽ với các doanh nghiệp trong nền kinh tế và góp phần phối hợp giữa các hoạt động trong lĩnh vực kinh tế phát triển và kinh tế đối ngoại. Kinh nghiệm nhiều năm làm việc với các mạng lưới ở các nước đối tác và ở Đức là sự đảm bảo quan trọng cho một sự hợp tác quốc tế thành công, không chỉ trong lĩnh vực kinh tế, khoa học và văn hóa mà trên hết cả trong lĩnh vực xã hội dân sự.

Chương trình Đối mới Đào tạo nghề Việt Nam
Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Tầng 2, nhà số 1, ngõ 17, phố Tạ Quang Bửu
Hà Nội, Việt Nam
T +84 4 397 46 571/-2
F +84 4 397 46 570
I www.tvet-vietnam.org